Liikenne- ja viestintävirasto
Transport- och kommunikationsverket

LAUSUNTO

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
liv@eduskunta.fi

Päiväys/Datum
04.02.2021
Dnro/Dnr
TRAFICOM/29552/03.03.00/2021
Viite/Referens
U 55/2020 vp, UJ 50/2020 vp, UJ 52/2020 vp

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle neuvotteluista EU:n uudesta kumppanuudesta Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle neuvotteluista EU:n uudesta kumppanuudesta Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa (U 55/2020 vp, UJ 50/2020 vp sekä UJ 52/2020).

Liikenne- ja viestintävirasto on perehtynyt sopimukseen siltä osin kuin sopimus liittyy viraston tehtäviin ja vaikutuksiin viraston toimintakentässä. Keskeisin merkitys sopimuksella on tie- ja lentoliikenteessä, vaikka sopimuksessa ovat eslllä myös muun muassa televiestintäpalvelut, kansainvälisen meriliikenteen palvelut ja rautatiekalusto. Sopimuksella myös mahdollistettaisiin lähes aikaisemman kaltainen yhteistyö ja tiedonvaihto kyberturvallisuusasioissa, mikä UK:lla ja muilla EU:n jäsenmailla on ollut ennen UK:n erottua EU:sta, ja madalletaisiin digitaalisen kaupankäynnin esteitä, joita syntyisi ilman näistä asioista sopimista. Virasto pitää valtioneuvoston U-kirjeissä sopimuksesta esitettyjä näkemyksiä ja uuden kumppanuussopimuksen hyväksymistä edellä mainittujen asiakokonaisuuksien osalta perusteltuina.

Kiteyttäen voidaan todeta, että uuden sopimuksen säännökset helpottavat viraston asiakkaiden toimintaa ja hallinnollista taakkaa erityisesti tie- ja lentoliikenteen osalta, koska niin kutsutun kolmasmaakohtelun sijasta on sovittu erityisiä vastavuoroisia menettelyjä.

Lentoliikenteen osalta sopimus mahdollistaa vapaan lentoliikenteen harjoittamisen kunkin EU:n jäsenvaltion ja Yhdistyneeseen kuningaskunnan välillä, sen sijaan jatkoyhteyksien harjoittaminen on rajoitetumpaa. Sopimuksen säännökset yhteistunnuksen käytöstä (code-share) vaikuttaisivat kuitenkin jatkoliikenteen osalta nykytarpeisiin riittäviltä. Rahtiliikenteessä on jatkoyhteyksien osalta vähemmän rajoituksia. Ilmailun näkökulmasta on myös merkityksellistä, että ilmailun turvallisuuskysymyksistä päästiin sopimukseen. Lisäksi voidaan pitää hyvänä, että sopimukseen päästiin myös matkustajarekisteritietojen osalta (nk. PNR-tiedot).

Maanteiden tavara-ja henkilökuljetusten osalta kuljetukset pystytään sopimuksen tuloksena syntyneen ratkaisun seurauksena sujuvasti hoitamaan Yhdistyneen kuningaskunnan ja Suomen välisissä kuljetuksissa. Sama koskee ajo-ja lepoaikasääntelyä. Kuljetustoiminnassa, kuten kaikessa muussakin yritystoiminnassa, merkittävä vaikutus on varsinaisen kuljetusalan substanssilainsäädännön lisäksi sillä, millaista on muu yritystoimintaan sovellettava

lainsäädäntö, esimerkiksi yritysverotuksen, kirjanpidon, arvonlisäverotuksen, myyntimaasäännösten, yritysten sijoittautumisen, tullauksen, työehtojen sääntely, johon joudutaan jatkossa Yhdistyneeseen kuningaskuntaan suuntautuvassa toiminnassa kiinnittämään uudella tavalla huomiota.

Kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyyksistä on uudessa sopimuksessa omat määräyksensä. Sopimus ei käsittele ammattipätevyyskorttien ja ajopiirturikorttien vaihtamista. Merenkulun osalta sopimus käsittelee lyhyesti kansainvälisen meriliikenteen palveluita. Sopimuksessa ei käsitellä merenkulun pätevyyksiä, joihin sovelletaan Kansainvälisen merenkulkujärjestö IMO:n puitteissa sopimusta kansainvälisesti säännellyistä merenkulun pätevyyksistä (nk. STCW-sopimus). Uusi EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välilä tehty uusi sopimus mahdollistaisi kahdenvälisen sopimuksen tekemisen sellaisten merenkulun pätevyyksien tunnustamisesta, jotka eivät kuulu STCW-sopimuksien piiriin. Suomessa tällaisten ammattipätevyyden tunnustaminen on hyvin marginaalinen asia, eikä tunnustamisia ole tehty yleisestikään muutamaa tapausta enempää. Yhdistyneessä kuningaskunnassa myönnettyjen pätevyyksien osalta Suomessa tunnustaminen on tehty vain yhdessä tapauksessa. Tunnustamistarpeen ei odoteta myöskään kasvavan jatkossa, joten tässä vaiheessa virasto ei näe tarvetta kahdenväliselle sopimukselle tässä asiassa.

EU:n uusi kumppanuussopimus Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa mahdollistaisi monelta osin aikaisemman kaltaisen kyberturvallisuuden yhteistyön ja tiedonvaihdon UK:n ja sen viranomaisten kanssa kuin niiden kanssa oli ennen UK:n eroamista EU:sta. Sopimus myös mahdollistaisi UK:n ja sen viranomaisten osallistumisen EU:n tietoturvallisuusasioita käsitteleviin työryhmiin erillisellä hyväksyntäprosessilla. Yhteistyö ja tiedonvaihto muiden maiden viranomaisten kanssa ovat keskeisessä roolissa tietoturvallisuuden ja kyberturvallisuuden kehittämistä kuin myös mahdollisiin tietoturvaloukkauksiin ja -uhkiin varautumista.

Virasto pitää myös hyvänä, että sopimuksella mm. osaltaan madalletaan digitaaliseen kaupankäyntiin vaikuttavia esteitä esim. sähköisen todentamisen ja sähköisten luottamuspalvelujen osalta sopimukseen tehdyin kirjauksin (DIGIT.10 ja DIGIT.11), kuin myös sitä, että sopimuksessa yhteisesti tunnustetaan tarve lisätä kuluttajien luottamusta sähköiseen kaupankäyntiin ja kiinnitetään huomioita tarvittaviin toimenpiteisiin luottamuksen lisäämiseksi (DIGIT.13). Virasto myös pitää hyvänä, että sopimuksessa on kiinnitetty useissa kohdin huomioita sekä luottamuksellisen (esim. henkilötiedon) että turvaluokitellun tiedon siirtämisen turvallisuuteen EU-jäsenmaiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan välillä.

Sauli Pahlman
Vt. ylijohtaja

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) 4.2.2021. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.